

Zajedništvo i drveni avioni

1. Jovanova 1:3-7

3) Objavljujemo vam ono što smo videli i čuli, da i vi imate **zajednicu** s nama. A naša **zajednica** je sa Ocem i s njegovim Sinom Isusom Hristom. (4) I ovo vam pišemo da naša radost bude potpuna. (5) A ovo je poruka koju smo čuli od njega i koju vam objavljujemo: Bog je svetlost i u njemu nema nimalo tame! (6) Ako tvrdimo da imamo **zajednicu** s njim, a hodamo u tami, lažemo i ne živimo u skladu sa istinom. (7) Ali, ako hodamo u svetlosti, kao što je on u svetlosti, imamo **zajednicu** jedan s drugim i krv Isusa, njegovog Sina, čisti nas od svakoga greha.

Jedan od najjačih udaraca ove pandemijske situacije na život crkve jeste njen uticaj na hrišćansko zajedništvo. Okupljanja u crkvama (uglavnom) nema, a i ostalih, van-crkvenih aktivnosti, kao što su konferencije, kampovi, seminari, itd., takođe, skoro da i nema.

Zbog toga, mnogi hrišćani negoduju i kreću u potragu za krivcima. Za jedne, krivac je Svetska zdravstvena organizacija, za druge, krivac je država, za treće krivac je đavo (kao da se đavo tek sad pojavio na sceni), za četvrte krivac je pastor (jer veruje ovim prvima), za neke druge, n.n. hrišćane, krivac je neko drugo n.n. lice ili pojava, i to ide tako do unedogled. Svako ima nekog svog omiljenog krivca.

Kod nekih hrišćana to ide dotle da se inate i bore protiv tog svog omiljenog, zamišljenog krivca. Oni u tome nalaze svoj novi element „duhovne“ borbe, i gotovo neki novi izvor „duhovne hrane“. Mada ove stvari nekad znaju da budu ozbiljne, a nekad smešne i naivne, generalno gledajući, one su nosilac jedne ozbiljne duhovne opasnosti kojoj ću ovde dati radni termin „sindrom drvenih aviona“; evo i zašto.

Kad nas je, 1999. godine bombardovao NATO, jedne nedelje našu crkvu je posetio jedan mladi brat iz jedne crkve iz okoline Beograda; inače, po zanimanju je stolar. Pitao sam ga: „Brate, čime se baviš sad dok traje bombardovanje?“ Odgovorio je: „Pravim drvene avione!“ Ja sam se nasmejao, smatrajući da se šali, jer u to vreme viceva na temu bombardovanja nije nedostajalo. Ali, on je bio ozbiljan i ponovio: „Da, ozbiljno, pravim drvene avione za vojsku.“ Pošto živi u blizini Batajnice, vojska ga je angažovala da pravi neku vrstu maketa vojnih aviona od dasaka, koje su oni razmeštali po batajničkom aerodromu da bi bili imitacija pravih vojnih aviona, da bi NATO neke od svojih bombi ispucao na pogrešne ciljeve. Ne razumem se previše u vojnu strategiju, ali više puta sam čuo da vojska zna da se posluži sličnom strategijom varke, da bi oružje neprijatelja preusmerila na pogrešne ciljeve i da bi neprijatelj municiju istrošio na lažne mete.

Imam utisak da je ovom pandemijskom situacijom sotona uspeo da postavi neke lažne duhovne mete na koje mnogi hrišćani troše jako mnogo svoje duhovne municije i energije, u smislu da više ne vide dovoljno jasno one osnovne, božanske, duhovne istine koje će uvek biti iste, bez obzira na spoljne okolnosti. Naravno, ni u kom slučaju ne želim da potcenim negativne uticaje pandemije, to da crkve stvarno jesu zatvorene i fizičko zajedništvo svedeno na minimum i sporadične situacije. To svakako ima

negativne posledice, a bojim se da će ih imati još više, jer se ovoj situaciji ne nazire kraj i niko ne zna kakav će biti nastavak.

Zbog toga, smatram da bi neke biblijske istine – one koje su najviše pogođene pandemijom i onim što se zove „društvena distanca“, a to je na prvom mestu zajedništvo – trebalo preispitati u svetlu ove nove situacije. Ne mislim da sada treba da smanjujemo ili poričemo važnost fizičke dimenzije zajedništva (kao da ona sada više nije važna), već smatram da bismo trebali iz biblijskih tekstova prosto da iskopamo i one dimenzije značenja pojedinih biblijskih istina koje su one oduvek imale, ali smo ih mi, ili zanemarivali, ili potpuno previđali. Smatram da je to slučaj sa biblijskim pojmom „zajedništvo“. Kao osnovu za naše razmišljanje, naveo sam jedan od glavnih biblijskih tekstova o zajedništvu, a u čijoj osnovi nije fizičko, već – duhovno zajedništvo. U ovom tekstu reč zajedništvo se pominje 4 puta, ali se njome ističu tri važne, duhovne osobine zajedništva:

1. Izvor pravog, hrišćanskog zajedništva – Otac, Sin i SD (3-4)
2. Efekti pravog, hrišćanskog zajedništva – promenjen život (5-6)
3. Zahtevi pravog hrišćanskog zajedništva – svakodnevni život u svetlosti (7)

Ispravno shvatanje duhovne strane zajedništva vodi u ispravnu implementaciju zajedništva u fizičkom životu. Naravno, u normalnim životnim okolnostima, duhovni i fizički element ne može i ne sme da se razdvaja. Ali, kad živimo u nenormalnim vremenima (kao što je ovo), koja veoma ograničavaju (pa čak i isključuju) fizičko zajedništvo, važno je da uvidimo i dobro razumemo da zajedništvo nije samo fizičko, već da postoje još važnije, duhovne dimenzije zajedništva koje niko ne može da nam uzme (osim drvenih aviona).

Ali, pre nego što se osvrnemo na pojedine duhovne dimenzije zajedništva, moramo se pitati, šta je to uopšte zajedništvo. Ako bismo se držali definicija iz nekih naših jezičkih rečnika, ne bismo dobili ono značenje koje se nalazi u biblijskom tekstu. Npr. ako pogledamo definiciju u *Rečniku srpskog jezika*, Matice srpska (str. 393-394), tamo su zajedništvo (ili zajednica) definisani kao nešto što nema mnogo veze sa onim o čemu nam govori Sv. pismo.

U Sv. pismu ima dve grupe reči kojima se označava hrišćansko „zajedništvo“, a glavna reč (koja je upotrebljena i u ovom tekstu) jeste *koinonia*. Tu reč biblijski pisci nikad nisu koristili u smislu nekog svetovnog, društvenog i porodičnog značenja, već uvek u smislu duhovnog značenja; u smislu nečega što Bog čini ili prema nama ljudima, ili među nama ljudima. Tako da ova reč ističe 4 osnovne nijanse značenja duhovnog zajedništva (koje se reflektuju na naše fizičko zajedništvo). To su: odnos, partnerstvo, saradnja i služenje. Sve se te nijanse nalaze i u ovom tekstu.

1. Izvor pravog, hrišćanskog zajedništva – Otac, Sin (i SD; 3-4)

U 3. i 4. stihu Jovan piše svojim čitaocima o poreklu pravog hrišćanskog zajedništva s konkretnom svrhom – da u kritičnoj i konfliktnoj situaciji kada se bore protiv krivih nauka (što se vidi iz 2. glave) ne bi zanemarili i izgubili radost. On im zato naglašava da garant njihovog zajedništva jeste – Sveta Trojica. Otac, Sin i Duh. Sveti Duh se izričito ne pominje u ovom tekstu, ali znamo iz drugih delova Pisma da je Duh, kao tvorac crkve, zapravo i osnovni pokretač zajedništva. To možemo videti iz Pavlovog naglasaka u Drugoj Korinćanima 13:13, kad on kaže: *Milost Gospoda Isusa Hrista, ljubav Boga i zajedništvo Duha Svetoga sa svima vama!*

Mislim da bismo u situacijama koje su ozbiljne poput ove današnje, koje direktno ugrožavaju naše zajedništvo trebali mnogo više da usmerimo naše misli i našu pažnju na duhovno poreklo našeg zajedništva, a to je – samo Bog. Bez obzira što nam je uskraćeno fizičko zajedništvo, nije nam uskraćena nijedna od 4 osnovne duhovne osobine zajedništva: odnos s Bogom, partnerstvo i saradnja s njime na njegovom poslu i služenje njemu. Ne smemo dozvoliti da nam korona (niti bilo šta drugo) oduzme radost spasenja, partnerstva, saradnje i služenja Bogu. A to su osnovne radosti našeg hrišćanskog života iz kojih potiču sve druge životne radosti koje imamo.

2. Efekti pravog, hrišćanskog zajedništva – promenjen život (5-6)

Zajedništvo s Bogom je garant čistog i transparentnog života (tj. hrišćanskog života). Ništa ne može i ne sme da promeni činjenicu da smo mi – promenjeni ljudi, novi ljudi. Jedan od glavnih naglasaka ova dva stiha jeste da smo mi *deca svetlosti*, a ne tame. Drugim rečima, tama na nas ne može da utiče. Naravno, u situaciji sa ovom pandemijom ima mnogo „tame“. I to raznih „tama“: medicinske tame, političke tame, ekonomske tame, duhovne tame. Na kraju krajeva, nema nikakve sumnje da iza svake od ovih „tama“ stoji đavo kao tvorac svake duhovne tame, kao što piše u Efescima 6:12 *Jer naša borba nije protiv krvi i mesa, već protiv poglavarstava, protiv vlasti, protiv vladara ovog mračnog sveta, protiv zlih duhovnih sila na nebesima.*

Ipak, zanimljivo je koliko hrišćana smatra da je ova situacija mnogo bolja nego što se predstavlja; tj. ne vide dubinu tame. Ne, tama je mnogo veća i gora, nego što se predstavlja, jer iza nje stoje sile tame. Svet neće biti sve bolji i bolji, već obrnuto, sve gori i gori, a „tama“ će biti sve veća i veća, dok Gospod ne kaže: „Dosta je bilo!“ Ali, tama ne sme da utiče na decu svetlosti, a to smo mi, Božija deca. Jer. Šta god da bude, mi ćemo biti Božija deca, deca svetlosti, zato što je izvor našeg zajedništva Bog koji je njegov izvor, i koji je Svetlo sveta.

Jedan od najvažnijih elemenata našeg zajedništva sa Hristom jeste da ono stvara radost uprkos nevolja koje nas okružuju. Postajući spasena Božija deca, mi smo postali i „zajedničari Hristovih patnji“. Podnošenje patnji sa Hristom je osnovna osobina hrišćanskog zajedništva. Evo, šta o tome kaže Petar u svojoj Prvoj poslanici 4:12-14 *Ljubljeni! Ne čudite se*

požaru što bukti među vama da vas iskuša, kao da vam se događa nešto neobično! (13) Naprotiv, radujte se kao zajedničari Hristovih patnji da biste i prilikom objavljenja njegove slave mogli radosno klicati.

3. Zahtevi pravog hrišćanskog zajedništva – svakodnevni život u svetlosti (7)

Sedmi stih govori o „hodanju u svetlosti“. To je izraz koji u prvi plan hrišćanskog života ističe iskrenost. Zašto je ona važna? Ovim stihom Jovan prelazi sa zajedništva s Bogom na zajedništvo među nama, među Božijom decom. Tog zajedništva može da bude jednino kad među Božijom decom vlada iskrenost. Zajedništvo ne može da se „isfolira“, „ukrasi“ i odglumi. Ne postoji veštačko zajedništvo. Ovaj stih stavlja hrišćansko zajedništvo u ispravni poredak. Ono mora da počne sa Bogom i sređivanjem odnosa sa Bogom (što započinje obraćenjem), a onda se ono na najbolji način reflektuje među nama, ljudima.

Možda je ova situacija sa pandemijom prilika da hrišćani malo više preispitaju svoje zajedništvo s Bogom, čiji osnovni parametri su udubljenost u Božiju reč, posvećenost molitvi i želja za pomoć drugima (otvorene oči za potrebe drugih). Tek tada hrišćani imaju materijala za stvaranje fizičkog zajedništva. Zanimljivo je da Pavle naziva „zajedništvom“ i materijalnu pomoć braći i sestrama. U Poslanici Rimljanima 15:26 on kaže: *Makedonija i Ahaja odlučiše da pokažu zajedništvo prema siromašnima, svetima u Jerusalimu*. On, zapravo, kaže da su crkve iz Makedonije i Ahaje poslale finansijsku pomoć crkvi u Jerusalimu.

Nadam se da primećujete da u svim ovim vidovima zajedništva, fizičko zajedništvo nije u prvom planu; ono je samo ispravna posledica ispravno shvaćenog duhovnog zajedništva koje treba primiti i uživati pre fizičkog zajedništva. Pre nego što s nekim ostvarimo zajedništvo mi moramo videti njega ili nju, njegovo ili njeno duhovno i materijalno stanje, ili potrebu. Bez toga, zajedništvo se svodi na obično druženje, žurku, časkanje, i sl.

Da završim jednom ilustracijom. U vreme kad su bili popularni bioskopi, jedna familija, otac, majka i dvoje dovoljno odrasle dece odlučili su da zajedno odu u bioskop. Kupili su karte i krenuli u salu... ali pre nego što ušli, sin se setio da je zaboravio da kupi semenke („sport za zubi“). I taman kad su ulazili u salu, on im kaže: „Uđite vi. Ja odoh po semenke i eto me.“ Dok je kupovao semenke, svetla u sali su se ugasila i počela je najavna špica filma. Kako je bio mrak, a on nije znao u kom redu sede njegovi, pa je išao od reda do reda, trudeći se da ih ugleda. Pošto nije uspeo, u jednom trenutku je povikao: „Alo, prepozna je li mene neko ovde!“ Često puta crkva deluje kao ovaj bioskop: novi čovek se pojavi u crkvi, ali ga niko ne prepoznaje, niti ga ko upoznaje. Toj crkvi, i tim vernicima, nedostaje duhovna dimenzija zajedništva.

Možda je ovo pravo pitanje za suštinu hrišćanskog zajedništva: Prepoznamo li mi jedni druge u crkvi? To „prepoznavanje“ zahteva mnogo više od običnog druženja. Zahteva duhovno zajedništvo, tj. spremnost za odnos, partnerstvo, saradnju i služenje.